

Recenzja pracy doktorskiej przedstawionej przez **Panią Dorotę Bernacką**, zatytułowanej **„Zestaw materiałów dydaktycznych do zastosowania w procesie edukacji w zakresie podstawowych technik druku”**

Sporządzona w związku z przewodem doktorskim wszczętym na posiedzeniu Rady Wydziału Form Przemysłowych Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie w dniu 12. 04. 2019 r.

Złożona do oceny praca Pani Doroty Bernackiej z Wydziału Sztuki Akademii Tarnowskiej w Tarnowie, wykonana pod opieką promotorską dr hab. Moniki Wojtaszek-Dziadusz, prof. ASP Wydziału Form Przemysłowych ASP w Krakowie, jest kompletna i odpowiada stawianym wymaganiom.

Dokumentacja rozprawy doktorskiej zawiera:

- Opinię promotorską
- Streszczenie w języku polskim
- Streszczenie w języku angielskim
- Portfolio wraz z wymaganą dokumentacją
- Pracę doktorską w formie publikacji drukowanej i cyfrowej pt „Zestaw materiałów dydaktycznych do zastosowania w procesie edukacji w zakresie podstawowych technik druku” oraz link do strony www zatytułowanej „Techniki poligraficzne. Akademia Tarnowska, Wydział Sztuki.”

Życiorys kandydatki wraz z opisem dorobku projektowego

Dorota Bernacka, jest absolwentką Wydziału Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Dyplom zrealizowała 1987 roku w Pracowni Wklęsłodruku prof. Andrzeja Pietscha oraz w Pracowni Projektowania Książki i Typografii prof. Romana Banaszewskiego. Mieszka i pracuje w Tarnowie, aktywnie uczestniczy w życiu środowiska artystycznego. Osiągnięcia Pani Doroty Bernackiej obejmują: 13 wystaw indywidualnych w tym w Galerii Miejskiej BWA Tarnów i Centrum Sztuki Współczesnej Solvay w Krakowie oraz 35 wystaw zbiorowych w okresie 2003-2023.

W latach 2001-2016 otrzymała 6 nagród w tym złote na Salonach Jesiennych i Nagrodę Główną na Salonie Wiosennym ZPAP w Tarnowie. Wysoka aktywność artystyczną, pani Dorota łączy z działalnością projektową z zakresu grafiki projektowej.

Od 2014 r. pracuje jako pedagog na Wydziale Sztuki Akademii Tarnowskiej gdzie prowadzi zajęcia z technik poligraficznych, projektowania, składu publikacji, oraz z propedeutyki wyrażania plastycznego.

Portfolio przedstawione przez Panią Dorotę Bernacką zawiera opisane i logicznie pogrupowane osiągnięcia projektowe i artystyczne kandydatki. Autorka przedstawiła w większości osiągnięcia z zakresu malarstwa a także projekty komercyjne, głównie w formie druków użytkowych: plakatów, afiszy, ulotki i przykładów opakowań.

Osiągnięcia te wskazują na swobodę poruszania się w obszarze projektowania graficznego dla potrzeb instytucji kultury jak i podmiotów komercyjnych.

Opis pracy doktorskiej w formie publikacji liczy 28 str. zawiera materiał opisowy oraz ilustracyjny w formie zdjęć, rysunków, i schematów zawiera:

- Założenia
- Treści programowe
- Opis etapów pracy
- Opracowanie koncepcji narzędzia wraz z architekturą treści
- Opis projektu graficznego ze elementami składowymi projektu i technikami
- Wnioski
- Bibliografię

Autorka udostępniła też funkcjonalną stronę www „Techniki poligraficzne”– czyli główne dzieło – narzędzie dydaktyczne, opracowane pod kątem prowadzenia wykładów, zawiera 12 niezależnych części:

- Wstęp do poligrafii
- Historia poligrafii
- Reprodukacja poligraficzna. Barwa
- Reprodukacja poligraficzna. Raster
- Techniki druku. Podział
- Druk płaski
- Druk wypukły
- Druk wklęsły
- Druk sitowy
- Druk cyfrowy
- Uszlachetnianie druku
- Procesy introligatorskie

Ocena rozprawy doktorskiej

Praca doktorska przedstawiona do recenzji jest przemyślanym projektem obejmującym wybrane elementy zakresu merytorycznego w postaci materiałów wizualnych wspierającego prowadzenie wykładów dla potrzeb przedmiotu – techniki poligraficzne. Opis pracy autorka podzieliła na dwie części, pierwszą – w której omawia treści przedmiotu techniki poligraficzne oraz drugą – w której przybliży etapy pracy nad narzędziem.

Jak wynika z przygotowanego opisu, celem który motywował panią Dorotę Bernacką do podjęcia działań, było lepsze i skuteczniejsze prowadzenie zajęć, zwłaszcza, w przypadku konieczności pracy online. Konieczność pracy zdalnej wpłynęła na decyzję o zastosowaniu narzędzia cyfrowego i zmianie pierwotnie zakładanych formy realizacji. Autorka w założeniach podkreśla wagę intuicyjności obsługi, czytelności, wygody i swobody w użytkowaniu projektowanego narzędzia. Istotne są dla niej również: możliwość rozbudowywania i uzupełniania strony np w zakresie merytorycznym a także łatwość umieszczania materiałów ilustracyjnych, animacji, zdjęć i filmów. Opracowany zakres merytoryczny powstał na bazie wnikliwych obserwacji potrzeb samej autorki w oparciu o doświadczenie prowadzenia zajęć dydaktycznych w Akademii Tarnowskiej. Zaproponowane narzędzie jest projektowane z myślą o własnych potrzebach lecz z dobrze opracowanym aspektem merytorycznym. Wydaje się również, że treściami które w przyszłości mogłyby jeszcze znaleźć miejsce w opracowaniu są aspekty: eksperymentu, łączenia technik i technologii a w szczególności kwestie ekologii i przyszłości poligrafii.

W opisie pracy, część analityczna pracy doktorskiej nie jest wyodrębniona, nie znalazłam analizy już stosowanych narzędzi dla potrzeb edukacji, również nie uwzględniono dobrych praktyk w tym zakresie oraz nie przeprowadzono analiz dotyczących funkcjonalności i potrzeb odbiorców końcowych. Tym samym muszę stwierdzić, że zakres badawczy nie jest przeprowadzony lub nie został zaprezentowany.

Pojawiają się natomiast uzasadnienia podjętych decyzji projektowych.

Autorka w toku pracy dydaktycznej diagnozuje braki w dostępie do odpowiednio opracowanych i skierowanych do studentów kierunku artystycznego, materiałów dotyczących druku i poligrafii. Pani Dorota jasno określiła potrzeby: właściwego grupowania tematycznego umożliwiającego swobodne wykorzystanie, doboru właściwego materiału merytorycznego i form przekazu treści oraz uzupełnienia przykładów zwłaszcza z zakresu separacji barwnej, nadruku i rasteryzacji.

Wiele z procesów wsparła samodzielnie wykonanymi animacjami i rysunkami poglądowymi o cechach instrukcji.

Eksplorując zaprojektowaną stronę www, próbowałam wyobrazić sobie jej używanie w praktyce. Z mojego punktu widzenia bardzo ciekawe byłoby uczestniczenie

w wykładzie prowadzonym przez panią Dorotę z użyciem przygotowanej przez nią strony. Z pewnością łatwiejsze byłoby zrozumienie w jakim stopniu tak przygotowane narzędzie realizuje potrzeby programowe. Postać pani Doroty Bernackiej jawi się jako niezbędna w kontekście projektu i w tym sensie projekt nie ma cech uniwersalności. Trudno sobie wyobrazić używanie wspomnianej strony bez komentarza autorki oraz wnioskować czy przedstawiony materiał jest wyczerpujący – brak bowiem wiedzy co do treści które pani Dorota przekazuje podczas wykładów a przedstawiony materiał nie jest w pełni *samo tłumaczącym się*. Muszę jednak przyznać, że autorka nie zamieściła takiego wymogu w założeniach projektowych więc nie stanowi to wady rozwiązania lecz tylko wskazuje na jego cechę.

W odniesieniu do prowadzenia procesu projektowego uważam, iż przeprowadzenie analiz i oceny projektu z perspektywy odbiorcy końcowego, czyli studenta, mogłoby korzystnie wpłynąć na końcowy efekt podnosząc jeszcze jego walory estetyczne i użytkowe. Z doświadczenia projektowego wiem, że opinie użytkowników są cenne i dopiero w tym kontekście jesteśmy w stanie ocenić prawdziwą skuteczność czy też adekwatność zastosowanych środków i form realizacji. Gorąco zachęcam w przyszłości do weryfikacji projektu z użytkownikami i uwzględnia ich uwag czy też opinii.

Sam projekt strony spełnia założenia intuicyjnego narzędzia, pozwala na swobodę użytkowania. Autorka postawiła na oszczędne w środkach rozwiązania, zastosowała uproszczoną grafikę wektorową w ilustracjach i animacjach, słusznie ograniczyła kolorystykę projektu pozwalając wybrzmieć barwom tam gdzie mają charakter informacyjny, podobnie jak to się dzieje w przypadku projektowania instrukcji. Uwagę zwraca zastosowanie nie zawsze adekwatnej muzyki w przypadku samodzielnie wykonanych obrazów ruchomych jak również czasem trudny do określenia cel niektórych filmów np z procesu druku. Uważam za słuszne, wykorzystanie przez panią Dorotę gotowych materiałów tam, gdzie omawiane procesy są skomplikowane i trudne do zaprezentowania. Dobry przykład stanowią filmy zamieszczone na platformie Youtube np „Druk płaski / Offset. Zespół drukujący”. Film ten posiada komentarz słowny i jest zrozumiały, nawet przy braku tłumaczenia z języka angielskiego w przeciwieństwie do materiału filmowego prezentującego pracę maszyn – część nr 6 – który jest poglądowy i niewiele wnoszący. W toku dalszego użytkowania strony, wydaje się zasadnym, uzupełnienie animacji i filmów o komentarz np w formie napisów. Zwłaszcza w przypadku gdy mówimy o materiale edukacyjnym warto zadbać o zdywersyfikowane formy przekazywania treści ze względu na różne style uczenia się i możliwości percepcyjne odbiorców.

Natomiast największe zastrzeżenia budzi fakt braku podpisów w materiale wykładowym. Dotyczy to ilustracji, autorów i źródeł pochodzenia materiału wizualnego oraz merytorycznego. Te informacje znajdziemy w opisie pracy, jednak finalny projekt

narzędzia czyli strona www – ich nie posiada. Jako wykładowcy i twórcy zobowiązani jesteśmy do wprowadzania dobrych praktyk i dbania o prawa autorskie oraz edukację w tym zakresie, w związku z czym wskazane niedopatrzenie należy poprawić przed upublicznieniem wykładów.

Patrząc na całość pracy Pani Doroty trzeba podkreślić wysoką przydatność i zasadność projektu, właściwą formę realizacji, adekwatną w kontekście zdiagnozowanych potrzeb własnych. Projekt ma autorski charakter i bezpretensjonalną formę stawiającą na przekaz informacji. Stanowi także sporą bazę merytoryczną dla potrzeb pracy na polu edukacji. Na uznanie zasługuje również postawa autorki która „bierze sprawy w swoje ręce” i przygotowuje skrojone na miarę potrzeb rozwiązanie. Pragnę również podkreślić przejrzystość zarówno publikacji, portfolio jak i strony www.

Wszystkie przedstawione materiały: projekt jaki i jego opis zachowują spójność, logikę i estetykę. Zawarte w recenzji uwagi krytyczne mają charakter sugestii poza uwagę dotyczącą uzupełnienia podpisów i źródeł które uznaję za konieczne.

Konkluzja

Projekt „Zestaw materiałów dydaktycznych” jest rozwiązaniem kompleksowym, autorskim opartym o realne potrzeby. Pani Dorota Bernacka osiągnęła zamierzone efekty i zrealizowała projekt funkcjonalny i dający w przyszłości możliwość rozbudowy i dostosowania do bieżących potrzeb.

Stwierdzam, że praca doktorska Pani Doroty Bernackiej, zatytułowaną „Zestaw materiałów dydaktycznych do zastosowania w procesie edukacji w zakresie podstawowych technik druku” jest autorskim projektem z zakresu wzornictwa przemysłowego i jako taki odpowiada wymogom określonym w art. 13, ustawy z dnia 14. 03. 2003 roku (wraz z późniejszymi zmianami) o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki.

Dorobek zawodowy, osiągnięcia dydaktyczne oraz przedstawiona praca doktorska uprawniają ich autorkę do otrzymania stopnia doktora o który się ubiega.

Tym samym, składam wniosek do Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, o przyjęcie rozprawy doktorskiej i dopuszczenie jej do publicznej obrony oraz popieram wnioski o nadanie Pani Dorocie Bernackiej stopnia doktora sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

dr hab. Justyna Kucharczyk

